

Sonja Kovelevskaja

I det autoritære og patriarkalske Russland ble Sonja Kovelevskaja født i 1850. Sonjas far var offiser i det russiske militæret, og ga Sonja en streng oppdragelse. På tross av oppdragelsen skal Sonja ha vært overraskende udisiplinert. Da Sonja var seks år gammel, flyttet familien til en landeiendom nær grensen til Litauen, hvor noen hadde slurvet med bestillingen av veggtapet. Resultatet var at barneværelset ble tapetsert med farens gamle matematikkartikler. Disse arkene, overfylt med uforståelige formler, fanget raskt Sonjas oppmerksomhet. Hun ble sittende i timesvis og prøve å forstå hva slags fantastiske hemmeligheter disse arkene skjulte.

Senere, som 15-åring, da hun tok sine første timer i derivasjon, ble læreren forbauset over hvor raskt hun forstod begrepene, «akkurat som om hun kunne dem fra før». Sonja skriver selv at tapeten på barnerommet hjalp henne å forstå de nye begrepene raskere.

Sonja hadde også litterære talenter. Hun ga ut en novelle, «Nihilist-jenten», som ble oversatt både til svensk og dansk. Søsteren hennes, Anuita, hadde et forhold med Fjodor Dostojevskij, men skal ha takket nei til et frieri.

Russland på den tiden tillot ikke kvinner på universitetene. Den vanlige løsningen var å finne seg en passende mann til et fornuftsekteskap, og dra til utlandet for å studere. Sonja fant en akseptabel mann i Vladimir Kovalevski. Våren etter dro de til Heidelberg, hvor Sonja hadde muligheten til å følge forelesninger. Der ble hun den første kvinnen i historien som har fått en doktograd, og hovedresultatet tiltrakk seg mye oppmerksomhet – det har til og med fått et eget navn, Cauchy-Kovalevskaya-teoremet. Etter noen år i Heidelberg, bestemte Sonja seg for å prøve å ta kontakt med Weierstrass i Berlin, en av datidens største matematikere.

Weierstrass ville teste Sonja, og ga henne noen matteproblemer å bryne seg på. Han hadde nok ikke forutsett hvor originalt Sonja tenkte, og hvor raskt hun løste problemene. Siden Universitetet i Berlin ikke tillot kvinner på forelesningene, gikk han straks med på å gi henne privattimer. De utviklet et godt forhold, og gamle Weierstrass skal ha satt svært god pris på unge Sonja.

Etter å ha studert med Weierstrass i noen år, flyttet Sonja og hennes mann – som i mellomtiden hadde blitt professor i biologi – tilbake til St. Petersburg. Vladimir klarte å ødelegge for seg selv ved å drive med tvilsom forretningsvirksomhet, med det resultat at Sonja tok med seg datteren til Berlin, og senere Paris. Etter en stund begikk Vladimir selvmord. Kort tid etter takket Sonja ja til en stilling som *Privatdocent* i Sverige. Der ble hun godt mottatt, og var stjernen på en uendelig rekke middagsselskaper. Etterhvert ble hun tildelt en full professorstilling i Stockholm som den første kvinnen i historien.

Etter en hjemreise fra Genova ble Sonja syk og døde i 1891, kun 41 år gammel.